

Onderzoeksresultaten:

Zorgen voor iemand in een instelling in coronatijd, november 2020

Meer mogelijkheden tot bezoek

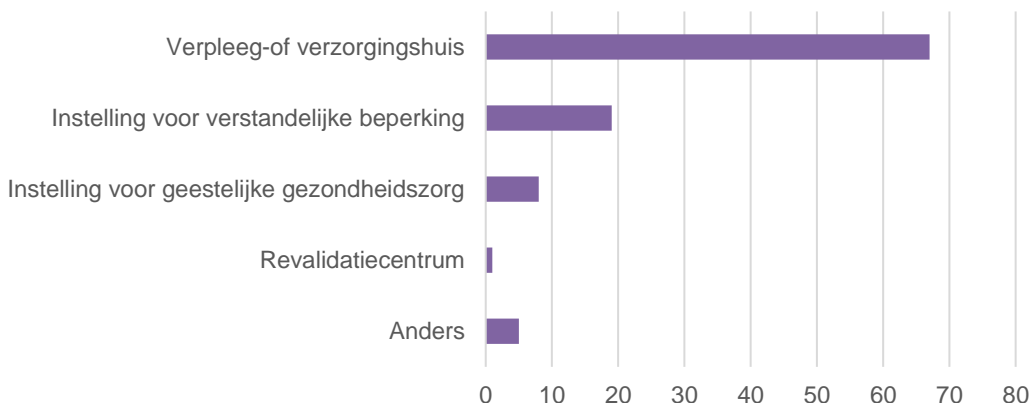
Mantelzorg stopt niet als een zorgvrager naar een instelling verhuist. Taken als financieel beheer en administratie, boodschappen doen, verzorgen van de was en het toezien op het algehele welzijn van de naaste blijft dikwijls een taak van de mantelzorgers. Deze groep mantelzorgers heeft zeer zeker te maken met de effecten van de coronapandemie. Zo blijkt de helft van de mantelzorgers te maken te hebben gehad met een coronabesmetting in de instelling waarin hun naaste verblijft. Bij één op de zes mantelzorgers heerst ontevredenheid over hoe vervolgens is gehandeld en gecommuniceerd door de instelling. Meest omdat men negatieve effecten waarneemt bij hun naaste als gevolg van de gedwongen sociale isolatie, zoals eenzaamheid. Tijdens de eerste coronagolf kon meer dan de helft van de mantelzorgers niet op bezoek bij hun naaste in de instelling. Inmiddels kan 90% dat medio november gelukkig wel. Wel zegt een kwart van de mantelzorgers nu meer te doen voor hun naaste in vergelijking met de periode vòòr de coronapandemie. Vaak in de vorm van het zorgdragen voor meer sociaal contact nu veel gemeenschappelijke en activerende activiteiten zijn beperkt of bezoek anders dan van de mantelzorgers niet is toegestaan.

Mantelzorgers voor naaste in instelling minderheid

Het overgrote deel van de mantelzorg vindt plaats in de thuissituatie, conform het overheidsbeleid dat “langer thuis” stimuleert. Voor zorgontvangers die (zeer) intensief en langdurig zorg nodig hebben, is er wonen met zorg in een instelling. De mantelzorgers van de bewoners in een instelling vormen een relatief kleine groep ten opzichte van de mantelzorgers van iemand in de thuissituatie. In deze meting onder mantelzorgers van bewoners van een instelling vormen de mantelzorgers van een naaste in een verpleeg- of verzorgingshuis de grootste groep.

In wat voor type instelling woont degene die uw hulp nodig heeft?

N=165

Corona in de instelling geconstateerd

Bijna de helft van de mantelzorgers (47%) heeft sinds oktober 2020 te maken gehad met een uitbraak van corona in de instelling van hun naaste.

Bij wie is corona geconstateerd?

In de meeste gevallen betrof dit een besmetting van medebewoners op een andere afdeling dan waar de naaste verblijft. Bij 9% van de mantelzorgers was de naaste zelf op enig moment sinds oktober besmet. Op de vraag waren meerdere antwoorden mogelijk.

Bij wie is er sinds oktober corona geconstateerd?

N=77

Tevredenheid handelen en communicatie door instelling

Van de groep respondenten die te maken had met een coronabesmetting in de instelling van hun naaste, is een twee derde (zeer) tevreden (66%) over hoe de instelling vervolgens heeft gehandeld en hoe dit is gecommuniceerd met de mantelzorgers. Een op de zes is (zeer) ontevreden (14%) en de overige neutraal (19%).

Gevolgen besmetting instelling

De gevolgen van een besmetting in een instelling zijn groot voor bewoners en mantelzorgers. Uit deze open vraag bleek dat vooral restricties werden gesteld aan de hoeveelheid bezoek die de naaste mocht ontvangen. Soms was bezoek beperkt mogelijk, ook ging de afdeling of instelling soms tijdelijk op slot. Indien bezoek mogelijk was, diende dit dikwijls op de eigen kamer van de naaste plaats te vinden en was bezoek aan de algemene ruimtes (huiskamer) niet toegestaan. Gemeenschappelijk en sociale activiteiten voor bewoners zoals gezamenlijk eten werden opgeschort tot nadere orde. De mantelzorgers die ontevreden zijn over het handelen van de zorginstelling, zijn met name negatief over de gevolgen van de quarantaine die door de instelling in acht wordt genomen, bijvoorbeeld omdat bewoners de gehele dag op hun kamer moeten blijven of omdat men geen bezoek mag ontvangen. Hierdoor ontstaan zorgen over het emotionele welzijn van de naaste en de gevoelens van eenzaamheid die ontstaan door het gebrek aan sociale contacten. Ook is er ongerustheid over of de naaste wellicht ook met corona besmet zal raken.

Enkele citaten:

*13 weken geen bezoek, geen activiteiten,
9 weken geen fysio en eten op de kamer.*

*Maximaal 2 bezoekers op 1 dag
voor de gehele afdeling.*

*Niet bij elkaar zijn daar ga je stuk aan.
Nu weer een verpleegkundige corona dus weer 10 dagen dicht.*

*Regelmatig is er een verdenking en dan kunnen we niet op bezoek, dit is echter
niet uit te leggen aan iemand met dementie.*

Ze moet op haar kamer blijven en ze mag niet meer naar buiten

Op bezoek bij naaste

Op het moment van de dataverzameling (medio november 2020) kan 90% van de mantelzorgers op bezoek bij hun naaste in de instelling. De overige 10% niet, meest vanwege het feit dat de instelling tijdelijk geen bezoek toe laat vanwege een (mogelijke) besmetting. Veelal gelden er speciale regels voor bezoek, naast de algemene regels als handen ontsmetten, mondkapjes dragen en bij verkoudheidsklachten thuis blijven. Dat kan zijn een maximum aantal bezoekers per dag per bewoner of afdeling, vooraf online registreren en inplannen van bezoek of bezoek alleen op eigen kamer of appartement en niet in algemene ruimtes.

Enkele citaten:

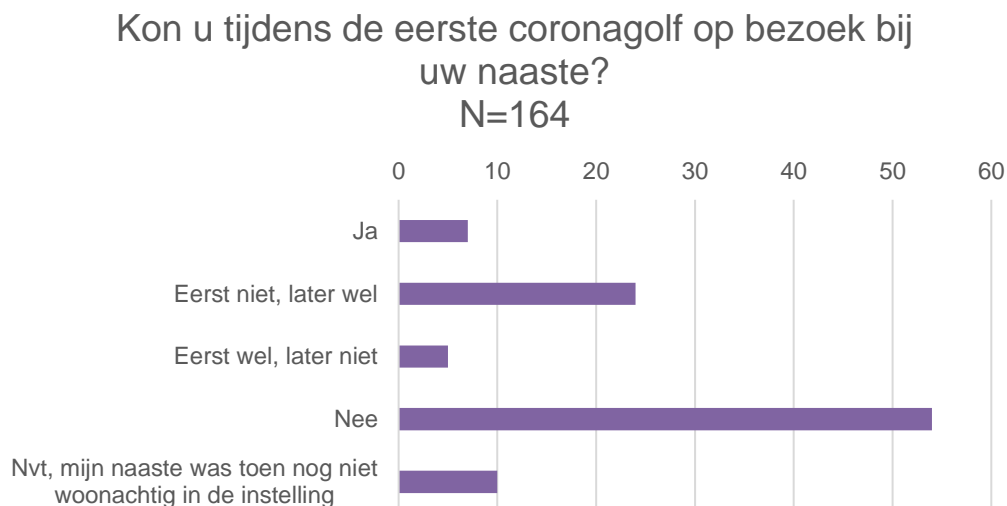
*Niet via het gebouw zich naar zijn
kamer begeven, maar via een
schuifpui op zijn kamer.*

*Bezoek op eigen kamer, niet meer dan
twee personen en eten en drinken bij
echtgenote verboden.*

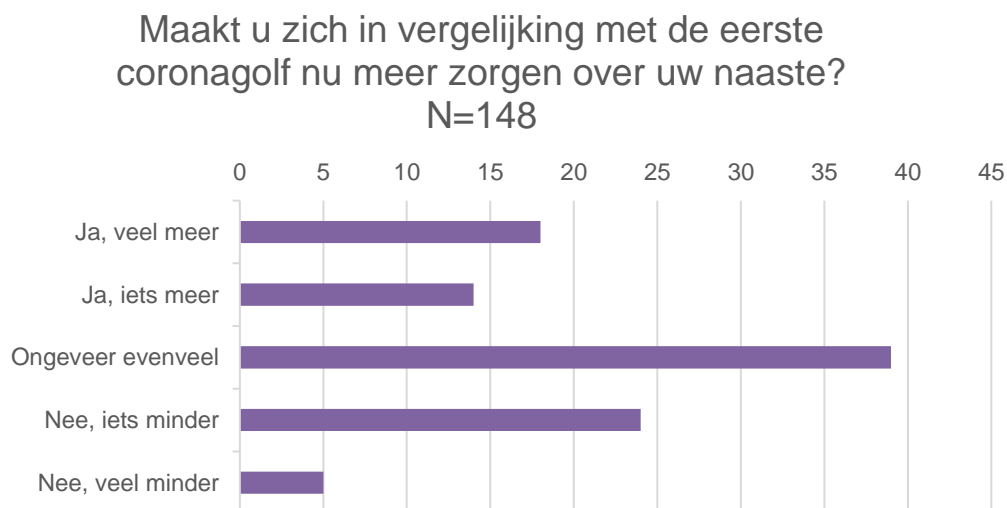
*Er mag maar een persoon op bezoek komen en huisdieren zijn momenteel niet
toegestaan. Ik mag mijn hondje nu niet meenemen.*

Vergelijking eerste coronagolf

De helft van de respondenten (54%) heeft tijdens de eerste coronagolf van half maart tot half juni zijn of haar naaste niet kunnen bezoeken in de instelling. In die zin zijn er gedurende deze tweede coronagolf voor mantelzorgers meer mogelijkheden om hun naaste toch te zien en op te zoeken.

Vervolgens is de vraag gesteld of men zich nu meer of minder zorgen maakt over de naaste, in vergelijking met de eerste coronagolf.

Voor het grootste deel van de mantelzorgers blijft ook de tweede coronaperiode een periode van zorg. Van hen maakt 23% zich nu meer zorgen in vergelijking met de eerste coronagolf en 39% evenveel. Bijna een derde geeft aan zich (veel) minder zorgen te maken. Of dit mede komt door het feit dat nu in de meeste gevallen het wel mogelijk is om de naaste te bezoeken, is verder niet uitgevraagd.

Verwachtingen instelling ten aanzien van mantelzorg

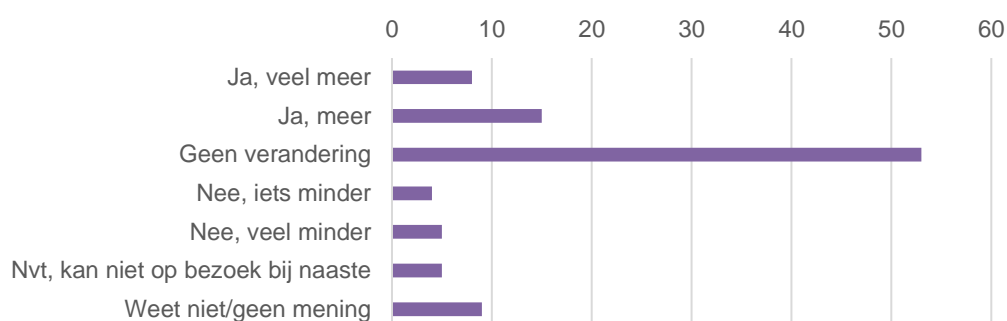
Instellingen hebben momenteel te maken met een hogere uitval van zorgpersoneel, onder andere vanwege zorgmedewerkers die te kampen hebben met verkoudheidsklachten of corona. Is dit van invloed op wat er van mantelzorgers wordt verwacht?

Kwart mantelzorgers doet meer

Een kwart van de mantelzorgers geeft aan dat op dit moment meer van ze wordt verwacht dan voor de coronapandemie. Eén op de tien geeft aan juist minder zorg te geven.

Wordt er van u verwacht dat u nu meer doet in de zorg voor uw naaste of medebewoners, in vergelijking met de tijd voor corona?

N=164

Uit de open antwoorden van de vervolgvraag wat dan verwacht wordt van de mantelzorg, wordt niet goed duidelijk of de instelling bepaalde zorgtaken van de mantelzorg verwacht, of dat de mantelzorg zelf het initiatief neemt. Mantelzorgers helpen nu meer op momenten dat de maaltijd wordt genuttigd, doen huishoudelijke klusjes en of halen boodschappen nu de naaste niet meer naar buiten mag. Ook het wegvallen van gemeenschappelijke sociale activiteiten in de instelling proberen mantelzorgers te compenseren door meer te telefoneren met hun naaste of vaker op bezoek te gaan. Enkele mantelzorgers geven aan ook zwaardere taken op zich te nemen, zoals het toezien op de inname van de medicatie tot het overnemen van de volledige zorg.

Voor een deel van de mantelzorgers van de overigens kleine groep die nu extra taken op zich neemt, is de extra inzet geen probleem (39%). Een iets groter deel maakt voorbehoud (47%), omdat het (te) veel tijd kost, te vermoeiend is omdat de mantelzorg zelf chronisch ziek of op leeftijd is of dat het zorgen geeft voor de toekomst. Zo zegt een respondent: "het zou niet nodig moeten zijn, wat moet dat later worden?" Een paar mantelzorgers zeggen ronduit nee tegen extra inzet vanwege de reisafstand of het niet naar binnen kunnen in de instelling op de tijden die hen past vanwege bijvoorbeeld werkverplichtingen .

Enkele citaten:

Meer op emotioneel gebied. Meer telefoneren en kaartjes sturen. Zit al maanden binnen zonder dagbesteding.

Mijn dochter komt nu ieder weekend thuis ipv om het weekend. Ze komt bij mij tot rust. In haar huis heeft ze steeds stress omdat dingen anders dan normaal gaan.

Niets moet, maar ik help meer met het eten en drinken van mijn vader en babbel met medebewoners.

Respons en achtergrond respondenten

Aan dit onderzoek deden 476 respondenten mee in de periode van 12 november 2020 tot en met 22 november 2020. Van hen vielen 45 respondenten af omdat zij inmiddels niet meer voor een ander zorgen en 265 omdat hun naaste niet woonachtig was in een instelling. Van 165 respondenten hebben wij de volledig ingevulde vragenlijst ontvangen.

Op de gehele groep mantelzorgers zijn de mantelzorgers die zorgen voor iemand in een instelling een relatief kleine groep, conform het overheidsbeleid "langer thuis". In het Nationaal Mantelzorgpanel vormen zij ongeveer 10% van het gehele panel.

De respondenten zijn vrijwel allemaal (zeer) langdurig zorgende mantelzorgers.

Nationaal Mantelzorgpanel

Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL periodiek de behoeften en meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen die met mantelzorg te maken hebben. Momenteel telt het NMP ongeveer 1750 panelleden. De resultaten worden gebruikt om actuele vraagstukken in kaart te brengen waarmee de belangen van mantelzorgers worden behartigd. Zie voor meer info: [Resultaten Nationaal Mantelzorgpanel - MantelzorgNL](#)